

Karttaa aina tarvitaan. Ja kun karttaa kerran aina tarvitaan, niin tarvitaan myös kartan tekijöitä – siis maanmittareita. Näinhän on useasti todettu. Pelkistetyksi voidaan sanoa, että tällainen ajattelu ohjasi pitkään koko julkisen hallinnon kartantuotantoa. Kun karttaa kerran aina tarvitaan, niin tuotetaan mahdollisimman moninaisia karttoja kaikkien käytettäväksi. Vaikka julkisen hallinnon kartantuotantoa ei ole koskaan näin pelkistetyksi ohjattukaan, ovat kartantuotantoa käytännössä linjanneet tai joutuneet linjaamaan lähes pelkästään kartantuottajat itse. Tällöin kartantuotannon linjausvalinnoissa luonnollisesti korostuu kartantuottajien karttateknologinen tietämys siitä, mitä voidaan tuottaa, ja heille välittynyt kartankäyttäjien karttatietotarve.

Toisaalta toteutettua kartantuotannon ohjaustapaa ei voi kovin paljon moittia, sillä onhan maassamme tällä hetkellä tarjolla kaiken kartantuotannon pohjaksi kansainvälistä huippuluokkaa oleva valtakunnallinen kiintopistejärjestelmä ja useita laadukkaita numeerisia karttasarjoja koko valtakunnan kattavasti. Kartta-aineistojen ajantasallapitoon käytettävät menetelmät ja välineet ovat myös kunnossa ja lisäksi alan toimijoiden tietotaito kestää tiukankin kansainvälisen vertailun.

Toimintaympäristö on kuitenkin muuttumassa sellaista vauhtia, että myös julkisen hallinnon kartantuotannon ohjausta on maassamme tehostettava. Yhteiskunnan kehityksen myötä on sijaintitiedoilla täydennetyistä tietovarannoista – siis myös kartoista – muodostunut yhä tärkeämpi osa yleistä tiedonhallintaa. Kansallisella tasolla kartta-alan teknisen kehityksen ja kartta-aineistojen käyttötapojen muuttumisen seurauksena yleiseen käyttöön tarkoitettujen kartta-aineistojen valikoimaan, laatuun, käytettävyyteen ja saatavuuteen kohdistuu yhä uusia vaatimuksia. Jo pelkästään se, että yleisiin kartastotöihin käytetään maassamme vuosittain noin 16 miljoo-

KARTTAA AINA TARVITAAN?

Kansallisen karttapalvelun nykyisen tason säilyttämiseksi ja kartantuotannon tulevaisuuden haasteisiin vastaamiseksi on kiinnitettävä enemmän huomiota kartastotöitten strategisiin linjauksiin ja rajauksiin, sekä näitä edistävien toimenpiteiden määrittelemiseen ja toteuttamiseen. Ilman kartta-alan toimijoiden tiivistä yhteistyötä – kartantuottajien, tutkimuksen, opetuksen ja hallinnon kesken – tämä ei ole mahdollista.

naa euroa, edellyttää, että kartantuotanto tulee linjata hallinnon toimesta nykyistä selkeämmin.

Samanaikaisesti kansainvälisen yhteistyön lisääntyminen luo erityisesti Euroopassa painetta yhtenäisten kartta-aineistojen kehittämiseksi. Tämä siitähän huolimatta, että maanmittaukseen ja karttoitukseen liittyvät tehtävät ovat edelleen selkeästi kansallisia asioita. Euroopan unionin puitteissa on jo tehty päätös Galileo-paikannusjärjestelmän luomiseksi Eurooppaan ja erilaisia kaukohavainnointitekniikoiden hyväksikäyttöön perustuvia ympäristön tilan seurantajärjestelmiä kehitellään vinhaa vauhtia. Näiden rakenteilla olevien Euroopan laajuisten järjestelmien hyödyntämiseen vaikuttaa voimakkaasti se, miten niistä saatava tieto voi tukeutua maastotietoon. Ilman laadukkaan maastotiedon hyväksikäyttömahdollisuutta järjestelmiin sijoitetut miljardit eurot valuvat helposti taivaan tuuliin järjestelmien jäädessä ikään kuin ilmaan. Miten kartantuotannossa tähän haasteeseen reagoidaan, tu-

lee olemaan lähivuosien yksi keskeisimmistä haasteista.

Tämäntapaisiin haasteisiin on vastikään pyritty vastaamaan maa- ja metsätalousministeriön, Geodeettisen laitoksen ja Maanmittauslaitoksen yhteistyöllä valmistetussa. Yleisten kartastotöiden strategiassa vuosille 2001–2010. Julkaistu strategia on osa jatkuvaa prosessia, jonka tavoitteena on – siinä esitetyillä toimenpiteillä – varmistaa se, että myös jatkossa tuotetaan keskeytyksettä eri tarpeisiin riittävästi laadukkaita ja monikäyttöisiä maastotietoja ja karttoja koko maan alueelta.

Haasteisiin vastaaminen ei tule onnistumaan pelkästään kartantuottajien omin toimin. Kartastotöitten menestyksessä hoitaminen edellyttää tuekseen teoreettiselta perusteeltaan kestäväää ja käytäntöön soveltuvia ratkaisuja tuottavaa tutkimus- ja kehitystyötä ja korkealuokkaista alan opetusta, sekä oikeita hallinnollisia ratkaisuja.

Pelkistetyksi voidaan todeta, ettei nykyisen tasoista valtakunnallista karttapalvelua voida pitkään ylläpitää ilman nykyistä tiiviimpää alan toimijoiden yhteistyötä.



RAIMO VAJAVAARA

raimo.vajavaara@mmm.fi

Kirjoittaja on maanmittausneuvos maa- ja metsätalousministeriössä.